

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Жураковська А. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Мале підприємництво в економіці країни має велике значення. Воно є невід'ємною частиною соціально-економічної системи країни [5], забезпечуючи стабільність ринкових відносин, долучаючи більшу частину громадян країни в цю систему, шляхом відкриття ними власної справи, тим самим забезпечуючи високу ефективність виробництва. Нестабільність в країні є серйозною проблемою для багатьох малих бізнесів в Україні в ця нестабільність може мати кілька аспектів:

1. Політична нестабільність: політичні зміни можуть вплинути на законодавство, податкову політику, регулювання та інші аспекти підприємницької діяльності.

2. Економічна нестабільність: висока інфляція, коливання обмінного курсу національної валюти та інші економічні проблеми можуть досить суттєво ускладнювати планування бюджету для малих підприємств [3].

Найбільше заважає розвитку:

- відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів;
- високі податки і збори;
- недоступність кредитних коштів;
- низький рівень освіти та навичок.
- непрогнозованість розвитку ситуації в Україні та на її внутрішньому ринку;
- непередбачувані дії держави, що можуть погіршити стан бізнесу;
- відсутність достатнього капіталу;
- перешкоди з боку регуляторних та фіскальних органів [2].

Всі ці фактори ускладнюють підприємницьку діяльність в Україні та можуть створювати серйозні виклики для малих підприємств.

Українські підприємці проявляють неймовірну наполегливість і вміння адаптуватися до найскладніших умов, знаходячи нові шляхи для розвитку свого бізнесу, всупереч всім труднощам, вони продовжують досягати неймовірних результатів, стаючи символом сильною і непохитною нації.

Підприємці малого та середнього бізнесу вражають своєю здатністю долати складнощі та досягати успіху. Незважаючи на перешкоди, з якими вони стикаються, 30% українських компаній прагнуть до постійного зростання, а 36% планують збільшити штат співробітників в поточному році. Більш того, незважаючи на наявність державних програм підтримки 44% українських компаній вважають себе досить самостійними у досягненні своїх бізнес-цілей без зовнішньої допомоги.

Для підвищення ефективності діяльності малих підприємства в Україні в умовах нестабільності можна виокремити кілька основних напрямів [4]:

1. Гнучкість та адаптивність. Підприємствам необхідно бути готовими до змін і швидко реагувати на них. Для цього необхідно впроваджувати системи управління, які дозволяють швидко приймати рішення та вносити зміни в діяльність підприємства.

2. Концентрація на основних напрямках. Необхідно зосередитися на основних напрямках діяльності та відмовитися від нерентабельних проєктів. Це дозволить заощадити ресурси та підвищити ефективність.

3. Зниження залежності від зовнішніх факторів. Підприємствам необхідно диверсифікувати свою діяльність та шукати нові ринки збуту. Це дозволить зменшити ризики, які пов'язані з нестабільністю зовнішнього середовища.

4. Впровадження інновацій. Інновації є важливим фактором, який дозволяє підприємствам виживати в умовах нестабільності. Підприємствам необхідно впроваджувати нові технології, які дозволять їм задовольнити потреби споживачів у нових умовах.

5. Розвиток людського капіталу. Підприємствам необхідно інвестувати в розвиток своїх працівників. Це дозволить підвищити продуктивність праці та конкурентоспроможність підприємства.

Отже, для ефективної діяльності, на нашу думку необхідно дотримуватися певних дій, а саме: підприємствам необхідно розробити систему управління ризиками, яка дозволить ідентифікувати та мінімізувати ризики, пов'язані з нестабільністю; підприємствам необхідно розробити плани дій на випадок надзвичайних ситуацій, таких як війна, економічна криза тощо; підприємствам необхідно співпрацювати з іншими підприємствами та організаціями, щоб спільно протистояти викликам нестабільності.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Винятинська Л.В., Сенчук І.В. Оцінка стану та тенденцій розвитку малого підприємництва в Україні. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2018. № 1 (59). С. 42-49.
3. Стан та перспективи МСБ в Україні. Науковий вісник: Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/05/1/699634/>.
4. Як український бізнес процвітає під час війни. URL: <https://www1.payoneer.com/ua/resources/defying-the-odds-how-ukrainian-businesses-thrive-during-war/>.
5. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З., Спицька К.В. Formation of competitive strategy of the enterprise based on customer-oriented approach. *Бізнес-інформ*, 2021. № 11. С. 309-314.

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Костина К. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НА РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ**

Цифрові технології відіграють ключову роль у розвитку сучасного бізнесу, особливо в контексті постковідної ситуації. Пандемія COVID-19 стала каталізатором цифрової трансформації, змусивши багато компаній переглянути свої підходи до ведення бізнесу [6]. Це стимулювало інтенсивне впровадження цифрових інновацій, які суттєво впливають на конкурентоспроможність малих та середніх підприємств (МСП).

Одним з ключових аспектів цифрової трансформації є оптимізація логістичних процесів через цифрову логістику та управління ланцюгами поставок. Цифрові технології, такі як Інтернет (ІоТ) та передове аналітичне програмне забезпечення, дозволяють МСП більш ефективно управляти цими процесами, знижуючи витрати та відповідно підвищуючи задоволеність клієнтів [3].

Також важливо підкреслити необхідність інтеграції цифрових технологій з існуючими традиційними процесами, що включає розробку стратегій для поєднання новітніх технологічних рішень з усталеними методами ведення бізнесу, створюючи гібридні моделі.

Ключові цифрові технології, такі як штучний інтелект, блокчейн та великі дані, відкривають нові можливості для бізнесу. Штучний інтелект сприяє автоматизації процесів та поліпшенню прийняття рішень. Блокчейн гарантує